

RITTER DÁNIEL **Személyes hibajegyzék**

A tökéletlenség, mint a kortárs építészetben rejlő tartalék

T É Z I S F Ü Z E T

Témavezető: Balázs Mihály DLA

Mestermunka: Családi ház • Mogyoród

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Építőművészeti Doktori Iskola

DLA – értekezés

2022.09.16.

ABSZTRAKT

Szerző: **Ritter Dániel**
Értekezés címe: **Személyes Hibajegyzék / A tökéletlenség, mint a kortárs építészetben rejlő tartalék**

Mestermunka: Családi ház, Mogyoród
Témavezető: Balázs Mihály DLA
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem,
Építőművészeti Doktori Iskola

A tökéletességre való általános törekvés eszménye a kezdetektől fogva megtalálható az egyetemes kultúránkban. A perfekcionizmus valódi értéke azonban mindig relatív, különösképpen ma, egy olyan korban, amikor bizonytalan a belső értékekhez való viszonyunk.

Dolgozatomban arra teszek kísérletet, hogy gyakorló tervezőként, saját, személyes nézőpontomból megvizsgáljam, létezik-e alternatív értelmezése, használata a tökéletlenségnek az építészeti tervezésben, egy olyan attitűd, amely a megszokottól eltérően, elfogadással szemléli a hibát, az esendőséget. Felmerül a kérdés, hogy bár tervező építészként látszólag a hibátlan állapotot, a tökéletes megoldást, a legjobb választ keressük, de mi alapján hívhatunk valamit egyáltalán tökéletesnek vagy tökéletlennek?

Mi alapján hívhatunk valamit tökéletlennek a kortárs építészet vonatkozásában? Hogyan jelennek meg a tervezettség és esetlegesség viszonyának különböző rétegei az építészetben? Hogyan gazdagítják a „hibák”, az előre nem vagy részben eltervezett események az építészetet?

Kutatásom során eltérő lokációjú, így kulturális környezetét tekintve is különféle példákat vizsgáltam, a közös, tökéletlenségre jellemző attribútumokat kerestem. Az értekezés elsősorban nemzetközi példákra támaszkodik, ahol a „hiba”, a „tökéletlenség” és a természet lényeges alkotó elemmé válnak, ezáltal kiterjesztik, magyarázzák, teljessé és igazzá teszik az alkotást. Nézőpontom csupán egy lehetséges, alternatív olvasata a világnak, így a címválasztás – *Személyes hibajegyzék* – ezen példák és elvek szubjektív, tökéletlen gyűjteménye ugyanakkor törekvés koherens értelmezési keret létrehozására.

1.TÉZIS

A talált helyzet – legyen szó természeti vagy épített elemekről – éppúgy alakítja az építészeti koncepciót, mint a koncepció a környezet sajátosságait. Az építészeti mű egységes kompozícióként csak ebben az összefüggésben értelmezhető, önmagában nem lehet tökéletes.

A Piedra Gentil-i dolmen őskori sírépítménye – feltételezhetően – helyben talált kőtömbökből épült, akár csak több ezer évvel később, az SGAE épület homlokzata. A santiago-i kőbányában talált kődarabok módosítása nélkül, csupán azok egymásra helyezésével alakult ki az épület udvar felőli homlokzata. A Piscinas de Marés-i strand vagy a Serpentine pavilon esetében a talált helyzetre, mint koncepciót formáló adottságra tekintettek a tervezők, amit az épített környezet csak tisztelettudóan körbeölelt. Ezek a munkák azt az építészetet példázzák, amelyek építenek a tökéletlenségre, ahol a talált helyzet segíti az építészeti gondolatok megfogalmazását.

2.TÉZIS

Az anyagban rögzülő változások formai komplexitása öntörvényűségében mellőzi a szándékoltság és az esztétizálás lehetőségét.

A drótüveg hullámosságánál vagy az évtizedek alatt egymásra rakódó, majd cserepesen leváló festékrétegeknél a tökéletlenséget az idő viszi bele az anyagba és közvetetten az épületbe. Ennek megőrzése lehet építészeti szándék, amely szembemegy a helyreállítási kényszerrel.

3.TÉZIS

Ha a tökéletlenségre való törekvés eredményeként a forma túlkonstruálttá válik, eltűnik belőle az esetlegesség érzése és helyébe a mesterkéeltség lép.

Bizonyos esetekben az építészeti tökéletlenség csupán látszat, valójában előre megtervezett, alprólékosan dokumentált szerkezetek, melyek mérnöki precizitással készülnek el. Hiányzik belőle bármilyen esetlegesség. A tökéletlen eredményt, tudatosan, mérnöki precizitással kisserkesztve érik el az alkotók. Fogalmazhatnánk úgyis, hogy megvalósult végeredmény egy precízen digitalizált kézi skicc vagy koncepciómodell. Az itt tárgyalt példák nem megtalálják vagy megengedik a tökéletlenséget, hanem megtervezik.

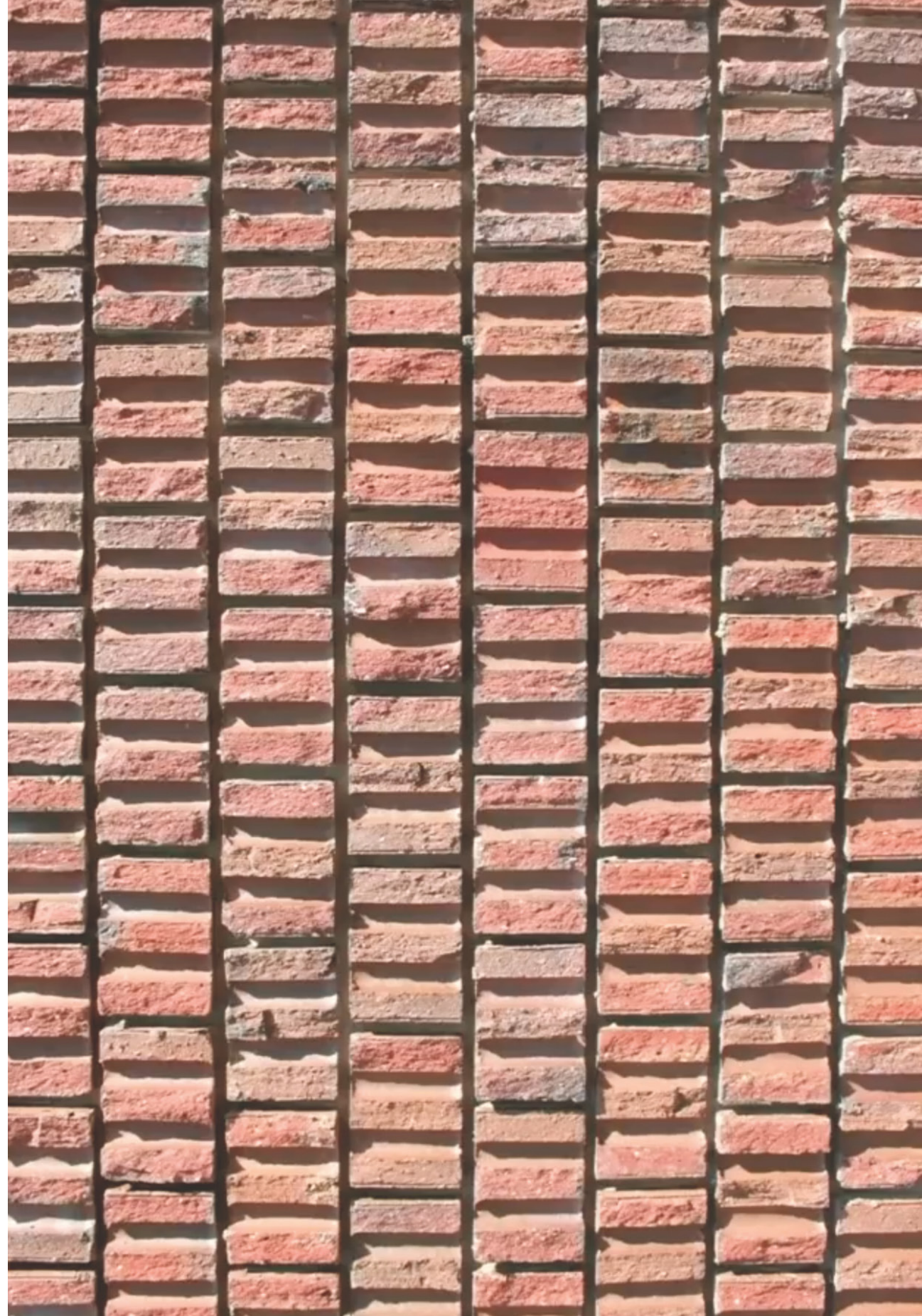

4.TÉZIS

Az építészeti szándékból fakadó tökéletlenség a természetesség lehetőségét kínálja. A formák alulhatározottsága lehetővé teszi az építészeti vágy megjelenését, és egyben teret ad az esetlegességnek.

A túlhatározott tervezői hozzáállással szemben az építészek

– figyelembe véve a mérnöki kötöttségeket –, szándékosan aluldefiniálják a szerkezetet, ezáltal teret adva a szabad formálásnak, a közös alkotásnak. Ebben a folyamatban együtt van jelen az ember, a természet és a hibázás szépsége.

5.TÉZIS

A természet által inspirált építészeti koncepció az éppen megragadott pillanatot szemlélteti és magán viseli a változásban rejlő tökéletlenséget.

Az építészeti koncepció tervezett része az időben és küllemében folyamatosan változó megjelenés. Az építészeket régóta foglalkoztatja, hogy megmutassák az anyagok őszinte öregedését: a réz burkolatok patinája vagy a kezeletlen fa deszkázat elszürkülése olyan őszinte eszköztár, amely az anyag igazi énjét mutatja meg. Amikor az építészetre gondolok, nekem elsősorban az ilyen érzelmi vagy időbeli lenyomatok jutnak eszembe.

6.TÉZIS

Az építészeti program aluldefiniáltságában rejlő tökéletlenség túlmutat az esztétizáláson. Szándékos befejezetlenségével teret enged a felhasználónak és megengedi, hogy a végeredményt saját képére formálja a használó.

A szó szerint értelmezett informális lakhatások általában problémát jelentenek a közösségek számára, legtöbbször a pénz hiányát vagy a rendszer hibáját tükrözik ezek az organikusan létrejövő lakhatási formák. Más a helyzet viszont, ha a befejezetlenség, mint építészeti koncepció jelenik meg a tervezett, új szociális lakások esetében. Aravena a keretek közé szorított lehetőséget látja ebben, azt a tökéletlen állapotot, amit majd a lakók és az élet fejez be és ez örömteli, mert „*a legjobb dolog, ami történhet egy épülettel, hogy önálló élete lesz.*”

